

РЕШЕНИЕ

№ 5728

гр. София, 28.09.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 42 състав, в публично заседание на 29.06.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калин Куманов

при участието на секретаря Росица Б Стоева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **7412** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203-207 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр.с чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба вх.№ 29741/10.08.2022 г. по описа на АССГ, подадена от М. С. К. от [населено място],[жк], [улица], ет.б, ап.19а, ЕГН: [ЕГН], подадена чрез адв.Н., с която е предявен иск с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ против Столичната дирекция на вътрешните работи, за сумата от 25 000 лв. Същата се претендира като обезщетение за причинени на ищцата неимуществени вреди, вследствие на Заповед за задържане на лице рег. № 513зз-187/09.07.2020 г., издадена от полицейски орган от 07 Сектор, Отдел "Противодействие на криминалната престъпност" в СДВР, отменена като незаконосъобразна по съдебен ред, ведно със законната лихва за периода от датата на увреждането – 09.07.2020 г., до датата на окончателното изплащане на сумата. Претендира и разноските по делото.

Ищцата поддържа, че за нея са настъпили вредни последици, изразяващи се в накърнено професионално име и чест, накърняване на личното достойнство, физическа неприкосновеност и неприкосновеност на дома, загуба на вяра в българските държавни институции – органи на реда, неприятни психически изживявания – общ стрес, тревожност, безпокойство, нервност, уплаха, включително болка от причинените силно безпокойство и тревожност за нейната майка, присъствала на незаконното задържане, включително отлив на приятелите ѝ. Същата е

претърпяла негативните последици непосредствено от датата на издаване на незаконосъобразната заповед – 09.07.2020 г., до датата на влизане в сила на съдебния акт, с който е отменена заповедта – 21.06.2022 г. От Съда иска да постанови решение, с което да ѝ бъде присъдено исканото обезщетение. В с.з. ищцата се явява лично и с адв.Н., която моли Съда да постанови съдебен акт, с който да уважи предявения иск, претендира сторените по делото разноски по представен списък по чл.78 ГПК, включително и адвокатско възнаграждение. Представя писмени бележки с подробни съображения.

Препис от исковата молба е връчен на ответника за отговор. В срока по чл.131 от Гражданския процесуален кодекс е постъпил отговор от СДВР, в който се излага становище за допустимост на исковата претенция, като се излагат доводи за нейната неоснователност и недоказаност, алтернативно моли Съда в случай, че уважи исковата молба да присъди обезщетение в минимален размер. В с.з. ответникът – СДВР се представлява от юк.Б., който моли Съда да отхвърли исковата молба, а в случай, че я уважи, да присъди обезщетение в намален размер от претендирания. Претендира юрисконсултско възнаграждение и отправя възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение.

С. градска прокуратура чрез прокурор Д. дава заключение за основателност и доказаност на исковата претенция, но я намира за прекомерна.

Административен съд-София град намира за установено следното от фактическа страна:

Със Заповед за задържане на лице рег.№ 513зз-187/09.07.2020 г., издадена от полицейски орган в 07 Сектор, ОПКП в СДВР, ищцата М. К. е задържана за срок от 24 часа на основание чл.72, ал.1, т.1 от Закона за Министерството на вътрешните работи във връзка с Досъдебно производство № 28-Сл/2020 г. по описа на Военно-окръжна прокуратура С. по чл.357, ал.1 от Наказателния кодекс. Съгласно отбелязването в заповедта лицето е било задържано в помещение за временно задържане на 07 РУ-СДВР за периода от 12:40 ч на 09.07.2020 г. до 12:30 ч на 10.07.2020 г.

Заповедта е обжалвана по съдебен ред и с Решение № 20185044 от 14.09.2021 г., постановено от Софийския районен съд по НАХД № 9373/2020 г., е отменена като незаконосъобразна. Решението е влязло в сила на 21.06.2022 г., когато с Решение № 4133 от 21.06.2022 г., постановено от АССГ по КНАХД № 752/2022 г. е оставено в сила.

Във връзка с претендираните неимуществени вреди по искане на ищцата бяха допуснати и разпитани следните свидетели:

Р. Д. К.. Свидетелката заяви, че е майка на ищцата, като на 09.07.2020 г. е била при нея, в нейното жилище. На 09.07.2020 г. между 7 и 8 ч сутринта в дома на дъщеря ѝ нахлули хора – униформени и цивилни. Същите се легитимирали и започнали действия по обиск, иззели някакви неща. К. не е знаела какво се случва. Ищцата задавала въпроси в какво е обвинена, заявявал, че извършваните в дома ѝ действия са незаконни. Към обяд свидетелката чула, че служителите искат да арестуват дъщеря ѝ. Те заявили, че ако тя не се подчини, спрямо нея ще бъде употребена физическа сила. На ищцата били сложени белезници, тя била изведена от дома си и свидетелката не видяла какво се е случило след това. Заяви, че дъщеря ѝ е силна личност, работела е в ДА "Разузнаване", имала мисия да бъде постигната сигурност в държавата. Допълни, че ищцата е считала, че следва да бъде докладвано на висшия орган в държавата –

Президента на България. След случилото се дъщеря ѝ се променила осезаемо – изпаднала в стрес, затворила се в себе си, отделно се отключили някои нейни заболявания. Ищцата не е била търсена от колеги от бившата ѝ работа, а отношението на близките ѝ и приятелите ѝ към нея след случая се променило драстично. Този случай бил отразен и в медиите. Заяви, че ищцата е била безупречна в работата си. Свидетелката няма представа защо дъщеря ѝ е била задържана. Видяла е, че един от униформените служители в дома на ищцата провел разговор, като непосредствено след това дошли още двама души. Жилището на дъщеря ѝ е малко – ищцата била в хола, а служителите в антрето. Свидетелката е била там през цялото време. Задържането било "брутално", особено след като ищцата е изразила несъгласие да тръгне. Свидетелката допълни, че служителите не са ѝ наредили да излезе от помещението. Дъщеря ѝ е била задържана за 24 часа, и тя като нейна майка изпитвала притеснение за случилото се. Свидетелката отишла до 07 РУ-СДВР и там видяла, че ищцата е заведена в прокуратурата.

И. В. П.. Свидетелката заяви, че познава ищцата от повече от 30 години, от ученическа възраст, приятелки са. За ареста разбрала от самата ищца. След освобождаване на ищцата от ареста, тя ѝ се обадила и ѝ разказала за задържането си. П. заяви, че не е била наясно дали ищцата е имала служебни проблеми, както и че била потресена същата да се третира като престъпник. Наясно е, че ищцата е работила в държавна институция, като свидетелката избягвала да я разпитва за нейната работа, тъй като е свързана с високо ниво на конфиденциалност. От медиите разбрала, че имало публикувана статия с инициалите на ищцата, като в същата било изложено, че ищцата е предоставили някакви документи в Президентството. След извършения арест ищцата се е прибрала в [населено място] при майка си. Тогава свидетелката се срещала с нея и установила промяна в нейното поведение. След случая М. се затворила в себе си, била под постоянен стрес, отслабнала, имала проблеми със съня. Била уволнена и след това уволнение дълго не е могла да си намери работа, ходела по интервюта за работа, но никой не я е наемал.. При ищцата след случая започнали да се проявяват здравословни проблеми, а преди това е била здрава. В [населено място] ищцата останала около две години. Ищцата отказвала да ходи в [населено място], причината била, че се подготвяло дело във връзка с този случай. Предвид делото ищцата ходила за кратко до [населено място]. Срещите ѝ с ищцата през 2020 г. са били в зависимост от работното време на свидетелката. По време на пандемията през 2020 г. се чували често и по телефона. Част от общите им приятели – съученици се отдръпнали от ищцата. Заяви, че от началото на 2023 г. ищцата била назначена на работа. Ищцата заявила, че е спечелила делото за уволнението си и има право да се върне на работа, но не желае, тъй като негативните последици не са преминали. Ищцата ѝ е споделяла, че е постъпила правилно в своите действия, имала е очакване за справедливост по възникналия казус.

Съдът ще обсъди свидетелските показания при излагане на правните си изводи.

В хода на съдебното производство към делото се приобщиха следните писмени доказателства:

I. Представени от ищцата - с исковата молба (л.4-70); и с молба от 27.06.2023 г. – Постановление на ВОП-С. от 09.06.2023 г. за прекратяване на ДП № 44-Сл/2022 г. по описа на ВОП-С. (л.108).

II. Представени от ответника с отговора по исковата молба (л.79).

По делото е приобщено за послужване НАХД № 9373/2020 г. по описа на СРС.

При така установената фактическа обстановка Съдът достигна до следните правни изводи:

Разпоредбата на чл.205 АПК, сочи като ответник по иска за обезщетение, юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. В случая такова юридическо лице е СДВР, като правилно искът за обезщетение е предявен спрямо юридическото лице.

Предвид гореизложеното исковата претенция е процесуално допустима, като предявена от активно легитимирано лице, притежаващо правен интерес, с оглед фактическите твърдения на ищеца, че е претърпял неимуществени вреди от незаконосъобразен административен акт на административен орган по смисъла на чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

При това положение Съдът следва да прецени установено ли е по делото настъпване на вреди, а при положителен отговор – представляват ли тези вреди пряка и непосредствена последица от издадения незаконосъобразен акт.

Съобразно разпоредбата на чл.154, ал.1 ГПК всяка страна е длъжна да установи фактите, на които основава своите искания или възражения. В случая ищецът е този, който следва да докаже, чрез провеждане на пълно и пряко доказване със съответните процесуални способности, настъпването на твърдените имуществени и неимуществени вреди и пропуснати ползи, както и причинната връзка между тях.

По същество исковата молба е частично основателна. Съображенията за това са следните:

Съгласно чл.1, ал.1 ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на гражданите и юридическите лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица или по повод изпълнение на административна дейност. За да възникне право на обезщетение е необходимо да са налице няколко кумулативни предпоставки: вреда - имуществена или неимуществена; незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, при или по повод изпълнението на административна дейност; пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действието или бездействието и настъпилата вреда. Под вреда следва да се разбира отрицателната последица от увреждането, която засяга неблагоприятно защитените от правото имуществени и неимуществени интереси на увредения, а под "пряка и непосредствена" - тази вреда, която следва закономерно от незаконосъобразния акт, действие или бездействие на компетентния административен орган по силата на безусловно необходимата връзка между тях. При липсата на който и да е от елементите на фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл.1 ЗОДОВ.

Вредата по своята същност представлява накърняване имуществото на правните субекти или на техни неимуществени блага. Неимуществените вреди представляват сериозно засягане на личността и достойнството на гражданина, изразяващо се в претърпяване на болки и преживяване на страдания. ЗОДОВ не уточнява как се определя размерът на неимуществената вреда, поради което субсидиарно следва да се прилага гражданското законодателство и по-конкретно – разпоредбата на чл.52 от Закона за задълженията и договорите, който дава възможност за определянето на вредите по справедливост.

Съгласно чл.52 ЗЗД обезщетение за неимуществени вреди се определя от съда по

справедливост. Понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на редица конкретни, обективно съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното определяне на размера на обезщетението. При формиране размера на обезщетението за неимуществени вреди се отчита степента и характера на преживените болки и страдания от ищеца и е свързано с преценката на конкретни обективно настъпили обстоятелства, включително и периода, през който те са търпени. Също така спазването на принципа на справедливостта означава, че размерът на обезщетението трябва да е съобразен с характера и изражението на вредата, при отчитане на икономическия стандарт в страната, като обезщетението не трябва да бъде източник на обогатяване.

Предявеният иск за неимуществени се обосновава с нравствени, емоционални, психически, психологически терзания на личността, накърнена чест, достойнство, като е оронено доброто и професионални име, както и чувството и за самооценка, което от своя страна довело и до негативни последици върху психологическото и състояние. Ищцата е изпитвала негативни последици, свързани с оронване на професионалните и личните и качества, отделно това е и причинило допълнителен стрес, предвид, че нейната майка е присъствала лично и непосредствено по време на незаконосъобразното задържане. В тази връзка по делото бяха събрани гласни доказателства, чрез разпит на свидетелите К. и П..

С оглед на събраните гласни доказателства Съдът счита, че се доказват посочените в исковата молба преживявания на ищцата, представляващи неимуществени вреди /болки и страдания/, пряка и непосредствена последица от незаконосъобразното и задържане на 09.07.2020 г.: притеснения, стрес и дискомфорт.

Безспорно задържането по реда на чл.72, ал.1 ЗМВР представлява ПАМ, която представлява принудително настаняване на лицето в специални помещения на полицията, което води до ограничение на едно от основните човешки права – правото на свободно придвижване. Незаконосъобразното ограничаване на това право обективно води до негативни последици върху емоционалното, психическото и физическото състояние на всяко лице. В настоящия случай ищцата е задържана за 24 часа в помещение за задържане на 07 РУ-СДВР, което несъмнено е довело до стрес, физическо и психическо състояние.

С оглед вида на незаконосъобразния административен акт, от който се претендират вреди, Съдът намира, че в случая е било налице ограничение в правната сфера на ищцата, което е довело до настъпване на неимуществени вреди по време на задържането – сериозно притеснение, обида и неудобство от задържането в помещения на 07 РУ-СДВР. Поради това са налице материалноправните предпоставки за основателност на предявения иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ – налице е незаконосъобразен акт на орган на държавата, доказано е настъпването на вреди на 09.07.2020 г., както и пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт и настъпилите вреди.

От събраните по делото доказателства не се доказва по несъмнен начин, че ищцата е продължила да търпи твърдените в исковата молба неимуществени вреди в периода след задържането до датата на подаване на исковата молба – 10.08.2022 г. Ищцата сочи в какво са се изразявали причинените ѝ вреди в този период, респективно как същите са намерили проявление в стрес, отрицателни емоции, злепоставяне на доброто ѝ име в обществото. Тези обстоятелства безспорно се установиха по делото

от разпита на свидетелите, чиито показания Съдът кредитира като логични, последователи и безпротиворечиви. От друга страна обаче липсват данни за интензитета на твърдените неимуществени вреди за целия период, през който се твърди, че са претърпени. От събраните по делото гласни доказателства се установява, че към момента на задържането и след това ищцата е била стресирана и изплашена, но от същите става ясно, че ищцата е изпитала тези негативни емоции, освен поради незаконосъобразното задържане, но и поради незаконното ѝ уволнение. Ищцата не е представила медицински доказателства във връзка с изложените твърдения за причинени във връзка със задържането ѝ здравословни проблеми, респективно отключени заболявания.

Не се доказва и твърдяното злепоставяне на ищцата пред обществото в резултат на медийни публикации. Видно е от представените такива по делото, че има посочено задържане на лице с инициали М.К, без посочени имена, длъжност и не съдържат никаква конкретна информация, свързана с личността на ищцата. В медийните публикации се посочват имена на други служители без инициали. Въпреки дадените от Съда указания по разпределяне на доказателствената тежест, с определението от 18.11.2022 г., заявените с исковата молба неимуществени вреди не се доказаха в пълен обем.

Като отчита характера на настъпилите вреди, доказаните интензитет и период, в който са настъпили, Съдът намира, че на ищцата следва да бъде присъдено обезщетение в размер на 1 000 лв. Поради това искът е недоказан до пълния размер от 25 000 лв., претендиран с исковата молба.

Акцесорната претенция за присъждане на законна лихва за забава върху обезщетението за неимуществени вреди е частично основателна, с оглед уважената част от главния иск. Върху определената сума като обезщетение за неимуществени вреди се дължи законната лихва според чл.86, ал.1 ЗЗД от деня, в който вземането за обезщетение за вреди става изискуемо. Това е моментът на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконния административен акт - Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г., като длъжникът се смята в забава и без покана според чл.84, ал.1 ЗЗД. В случая се дължи законна лихва за забава върху сумата от 1 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди за периода от датата на отмяна с влязло в сила съдебно решение на посочената заповед – 21.06.2022 г., до датата на предявяване на иска – 10.08.2022 г.

В съответствие чл.81 ГПК Съдът следва да се произнесе и по претенциите на страните за присъждане на разноски. По делото ищцата е направила искане за присъждане на разноски, което с оглед изхода на спора е частично основателно. От представения списък на разноските по чл.80 ГПК (л.114) е видно, че тя претендира присъждане на адвокатско възнаграждение на основание чл.38, ал.2 вр. чл.38, ал.1, т.3 от Закона за адвокатурата и 10 лв. за държавна такса. Отправеното от ответника възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение е неоснователно. От представения договор за правна помощ се установява, че ищцата е получила от адв.Н. безплатна правна помощ по реда на чл.38, ал.1, т.3, предл.трето ЗА - осъществена правна защита на друг юрист. Съгласно тази разпоредба адвокатът или адвокатът от Европейския съюз може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие на роднини, близки или на друг юрист. Представяваното лице е "друг юрист". За осъщественото процесуално представителство е уговорено, че адвокатът оказва на горепосоченото основание безплатна адвокатска помощ. На основание чл.38, ал.2 ЗА, в случаите по ал.1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът или адвокатът на Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение. В този случай Съдът определя възнаграждението в размер, не по-нисък от предвидения в наредбата по чл.36, ал.2 и осъжда другата страна да го заплати. Съобразно уважената част от

предявения иск в размер на 1 000 лв., на процесуалния представител на ищцата на основание чл.7, ал.2, т.1 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения следва да се присъди адвокатско възнаграждение в размер на 400 лв. На ищцата следва да се присъдят сторените по делото разноски за заплатена държавна такса в размер на 10 лв.

Ответникът е направил искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Съгласно чл.10, ал.4 ЗОДОВ Съдът осъжда ищеца да заплати на ответника възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с отхвърлената част от иска, а в полза на юридическите лица се присъжда възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт, чийто размер не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл.37 от Закона за правната помощ. Ответникът претендира заплащане на юрисконсултско възнаграждение по реда на Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Съдът намира, че не следва да присъжда възнаграждението по реда на тази наредба, защото ЗОДОВ, не препраща към нея. По препращането от ЗОДОВ към ЗПП и Наредбата за заплащане на правната помощ, приложение следва да намери чл.24, изр.второ НЗПП, която предвижда по административни дела с материален интерес възнаграждението е от 100 до 360 лв. Предвид обстоятелството, че ответникът активно е защитаван от юрисконсулт, който се явява в с.з., представя писмени доказателства и депозира писмени бележки, както и поради обстоятелството, че делото е протекло в няколко заседания и е изслушано заключение на вещо лице, полагащото се възнаграждение за ответника следва да се определи на 100 лв.

Така мотивиран и на основание чл.203 и сл. от АПК, Административен съд - София град

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА Столичната дирекция на вътрешните работи да заплати на М. С. К. от [населено място],[жк], [улица], ет.6, ап.19а, ЕГН: [ЕГН], обезщетение за претърпени неимуществени вреди от Заповед за задържане на лице рег.№ 513зз-187/09.07.2020 г., издадена от полицейски орган от 07 Сектор, Отдел "Противодействие на криминалната престъпност" в СДВР, в размер на 1 000 лв. /хиляда лева/, ведно със законната лихва за забава върху тази сума, считано от 21.06.2022 г. до датата на предявяване на иска – 10.08.2022 г.

ОСЪЖДА Столичната дирекция на вътрешните работи да заплати на М. С. К. от [населено място],[жк], [улица], ет.6, ап.19а, ЕГН: [ЕГН], разноски по делото в размер на 10 лв. /десет лева/, за държавна такса по делото.

ОТХВЪРЛЯ иска на М. С. К. от [населено място],[жк], [улица], ет.6, ап.19а, ЕГН: [ЕГН], за разликата над 1 000 лв. до претендирания размер от 25 000 лв.

ОСЪЖДА Столичната дирекция на вътрешните работи при МВР да заплати на адвокат С. Ч. Н. от САК, съдебен адрес: [населено място], [улица], ет.2, ап.18, процесуален представител на ищеца М. С. К. от [населено място],[жк], [улица], ет.6, ап.19а, ЕГН: [ЕГН], адвокатско възнаграждение в размер на 400 лв. /четиристотин лева/ по чл.38, ал.1, т.3, предл.трето във вр.с чл.36 от Закона за адвокатурата.

ОСЪЖДА М. С. К. от [населено място],[жк], [улица], ет.6, ап.19а, ЕГН: [ЕГН], да заплати на Столичната дирекция на вътрешните работи юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв. /сто лева/.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба или касационен протест пред Върховния административен съд, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ:

